

Kučarski pastir in vražja vojska

(Belokranjska pripovedka)

V Beli Krajini, ob leni reki Kolpi, je Kučarski hrib. V davnih, davnih časih, ko je še peklenski car Lucifer pošiljal na zemljo svoje vračove v malho duše lovit, so bili na Kučarju obsežni pašniki. Otočani, Primoščani, Zemeljci, Grmci in Podzemeljci so pošiljali svoje pastirje na kučarske pašnike gôved past. In kakor je še dandanes v navadi, da se pastirji radi pretepavajo in kamenjajo med seboj, tako se tudi takrat niso mogli zdobrotiti, in kolikor je bilo pod Kučarjem vasi, toliko je bilo pastirskih tovarišij, ki so druga drugo mrzele.

In nekega pomladanskega dne so se kučarski pastirji spet zapletli v tepež. Najprej so se dodobra pretepli in obuškali, potlej so se ozmerjali in nazadnje so se zdaleč pričeli obmetavati še s kamenji. Najhujši kričač in kamenjač je bil otoški pastir Florijan. Bil je močan, pravcati velikan in vsi pastirji so se ga bali, ker je bil drzen kamenjač. Ko je Florijan tistega dne vrgel kamen proti jasi, na kateri so podzemeljski pastirji pasli svoj čredo, je kamen priletel v grmovje, kjer se je skrivala drobna sinička, ter zadel ubogo ptičko, da je začivkala in s strto perutjo omahnila na zemljo...

Toda, četudi je bil pastir Florijan teleban, v prsih je le imel dobro srce. Zasmilila se mu je drob-

na, ranjena ptička, skočil je h grmovju, jo pobral in odnesel domov. Potlej je ptičko hranil ter jo zdravil, da bi je noben zdravnik ne mogel bolje.

Ko je ptička ozdravela, je odletela iz pastirjeve izbe na bližnje drevo. Žalostno je pastir Florijan gledal za njo, ona pa mu je zažvižgala s srebrnim glasom:

»Fijut - ci - ci, Florijan, ker si bil dober z menoj, da sem ozdravela, ti bom skrivnost pretajno razodela. Pojdi v goro kučarsko, tam je v gozdu zelen bor, a pod borom luknjica in v tej luknjici mlinček mal, skrivno skrit v leščevje, pa zlatnike melje! Fijut - ci - ci, ptička sinička ti srečo želi...!«

To je zapela in — frrr! — visoko pod nebo odletela.

Pastirja pa je radovednost še tisti dan nagnala v kučarski gozd. Poiskal je zelen bor, segel z roko v luknjo in privlekel iz leskovega grma na dan čudežni mlinček. Komaj je malce zavrtil — že so se iz mlinčka usuli zlatniki...

Zdaj je bil pastir Florijan bogatec! Nagnal je gôved h gospodarju in odšel s čudežnim mlinčkom po svetu.

Spotoma je srečal popotnega, ki je šepal na eno nogo. Smrdel je po žveplu, iz oči pa mu je pobliskaval zelenkast sij.

»Kam pa, kam?« je šepavec ogorvil pastirja.

»Kar po svetu z mlinčkom, ki zlatnike melje...«

Šepavec je bil vrag. Zaskominalo ga je po mlinčku, ki melje zlatnike... »Hej,« si je mislil, »to bi bil moj car Lucifer vesel, če bi mu pri-

nesel v dar čudežni mlinček!« Pa ker je bil zagovednež, je brž zinil:

»Hehe, nikar ne misli, da jaz ničesar ne premorem. Imam čudežni klobuk. Če ga snanem z glave in zavrtim ter zakličem: ‚Klobuk, streljaj!‘ — prične grmeti in streljati kakor najboljši top.« — — —

nogo. Smrdel je po zažgani smoli, iz oči pa mu je bleščal rdečkast sij.

»Ohej, kam pa, kam?« je šepavec ogovoril pastirja.

»I, kam«, je pastir brezbrizno odgovoril in zamahnil z roko. »Po svetu grem z mlinčkom, ki zlatnike melje, če si že tako radoveden.«

»Menjaš?« je vprašal pastir in zavrtel vragu mlinček pred nosom, da se je usulo na tla za prgišče zlatnikov.

»Menjam!« je dejal vrag, ki je bil bolj počasne glave.

Komaj pa je pastir prijel v roko čudežni klobuk, ga je brž zavrtel in zakričal:

»Klobuk — streljaj!«

Počilo je kakor iz največjega topa — in raztreščilo je vraga v cunje in krpe.

Pastir pa je pobral mlinček, si poveznil na glavo čudežni klobuk in odžvižgal dalje po svetu.

Drugi dan se je sredi ceste srečal z neznancem, ki je šepal na eno

Šepavec je bil vrag. Zakolcalo se mu je po mlinčku, ki melje zlatnike. Rad bi ga podaril svojemu carju Luciferju, pa je brž bahato odgovoril:

»Hehe, lepo, lepo, kar pripoveduješ o svojem mlinčku. Pa nikar ne misli, da sem jaz od muh! Imam čudežno torbo in če udarim po njej z roko ter vzkliknem: ‚Konjska smrt!‘ — se usujejo iz torbe vragovi in vsakega, na kogar nalete, zgrizejo v prah in pleve...«

Komaj je bil to izrekel, že je dvignil roko, da bi udaril z njo po vražji torbi ter zaklical: ‚Konjska smrt!‘ — da bi vragovi zgrizli pastirja v prah in pleve in da bi mu

odvzel čudežni mlinček ter ga ponese v dar peklenškemu carju. Toda pastir ga je uhitel. Brž je snel čudežni klobuk z glave, ga zavrtel ter zarjul:

»Klobuk — streljaj!«

Zagrmelo je — in vrag se je mrtev prekobilil na zemljo.

Pastir pa si je poveznil na glavo čudežni klobuk, odvzel zmrevarjenemu vragu vražjo torbo in odžvižgal dalje po svetu.

Zvedel pa je za pastirjeve vragolije sam peklenški car. Žal mu je bilo dveh izgubljenih pobratimov, še bolj ga je žalostilo, da jima je pastir odvzel čudežni klobuk in vražjo torbo. Zatorej je zabrlizgal na prste, da je odmevalo po vsem peklu. Vsi vragovi so v trenutku pritekli predenj.

»Ha!« je zagrmel car Lucifer. »Po Beli Krajini se klati kučarski pastir Florijan. Dva pobratima je že ugonobil in si od njiju čudežni klobuk in vražjo torbo pridobil! Le vi bratci, ki kotle kurite, mi v peklu ostanite, ostali vsi na zemljo pohitite, pastirja živega vlovite in ga v peklo priženite! Ga bomo v kotlu cvrli in požrli!«

»Huuuuu — fiju — huuuu!« so vsi vragovi jezljivo godrnjali in hitro v Belo Krajino odšantali.

Na Peščenku so srečali pastirja, ki je žvižgal in veselo koračil proti Smuku. Pastir je bil zlahodne volje, iznenada pa se je pred njim pojavila vražja vojska. Vragov je bilo ko listja in trave. Komaj so ga ugleдали, so zarjuli:

»Huuuu, gorje ti, pastir Florijan, gorje — še danes boš pečenka za naše zobe!«

On pa ne bodi len, brž udari z roko po vražji torbi in krikne:

»Konjska smrt!«

Iz torbe so se vsuli vragovi, se divje zaleteli proti pobratimom in jih pričeli grizti v prah in pleve. Nastal je dirindaj, da še nikoli takšnega! Vragovi so se topli in se grizli med seboj. Da pa je bil tepež še veličastnejši, je pastir zavrtel še svoj čudežni klobuk in vzklikal kar naprej: »Klobuk — streljaj!«

Pokalo je, da se je tresla vsa Bela Krajina. In vsi vragovi, ki se med seboj niso zgrizli v prah in pleve, so se razleteli, kajti čudežni klobuk je kar naprej streljal in raztreščil v kupe in cunje vse peklenščke...

Tamkaj, kjer so poginili prav vsi vražji bratci in se zgrizli v prah in pleve, tamkaj še dandanes noče rasti niti trava — le divja rast poganja med skalovjem pustega Peščenka...

Ko je bilo tepeža konec, se je pastir vrnil na Kučar. Tamkaj si je postavil kočo in zaživel veselo.

In koder koli je bila takrat v Beli Krajini kakšna svatovščina, povsod je bil on najbolj zaželen in razveseljen svat, ker je ženinu in nevesti namlel iz svojega čudežnega mlinčka toliko zlatnikov, da sta jih za vse življenje imela dosti...

Ko pa je umrl, so izginiti tudi čudežni mlinček, topovski klobuk in vražja torba. Še dandanes prihajajo na Kučar radovedni ljudje, ki prekopavajo zemljo po vsem hribu. Belokranjci pa se po pravici čudijo, kajti doslej se še ni nikomur posrečilo, da bi našel čudežno dediščino kučarskega pastirja.